

4300 iztiskov.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krono.

Udje družbe prispevajo na leto 8 krono.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas glede oddaje subvencijskih bikov. — Razglas glede oddaje subvencijskih merjascev. — Razglas glede oddaje subvencijskih ovnov. — Razglas glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji. — Več in boljše hrane vinski trti. — O pridelovanju cikorijske in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko. — Znižana vožnina za živino, ki gre na planše. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Opozoritev. — Vposlano. — Prašanja in odgovori. — Za druga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih bikov

okrajem, podružnicam in občinam.

Osrednji odbor bo tudi v letu 1912 po razmerju državnih in deželnih sredstev sprejemal naročila za plemenske bika iz onih okrajev, v katerih ni za redno bikorejo poskrbljeno niti s kako živinorejsko niti z bikorejsko zadrugo.

Plemenski biki se kupujejo pod strokovnim nadzorstvom deželnih strokovnih organov in uradnih živinozdravnikov v spomladi in jeseni 1912 v domačih plemenskih okoliših, pri čemer se plačajo stroški za nakup in vožnjo iz subvencijskega fonda. Biki se oddajo od zaželjene železniške postaje, od katere naprej mora vse stroške za prevažanje plačati prejemnik.

Prošnjiki dobé bika za 60% kupne cene, pri čemer se varščina 50 K zaračuna. Prejemnik jamči za bika dve leti, to se pravi, pri pravilni oskrbi postane bik čez dve leti prejemnikova last. Če pa prejemnik ne izpolnjuje dolžnosti, za katere se mora prej s posebnim reverzom obvezati, mora vrniti subvencijo. Tudi zapade njegova varščina v znesku 50 K, če zaprosenega bika ne prevzame.

Kmetje, ki želijo kakega bika, morajo to v prvi vrsti naznaniti okrajnemu odboru in če ta odkloni posredovanje, bližnji kmetijski podružnici ali domačemu občinskemu predstojništvu in ob enem s prošnjo poslati varščino v znesku 50 K.

Da si kmetijska družba lahko pravočasno oskrbi potrebno število bikov, je želeli, da ji pridejo prošnje za subvencijske bika vsaj najkasneje do konca aprila 1912.

Družba se ne more obvezati, da bo bika dostavila ob kakem v naprej določenem roku.

Reverz se dobijo pri kmetijski družbi ali pa pri okrajnih odborih.

V Gradcu, 13. februarja 1912.

Osrednji odbor c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Prezident:
Attems I. r.

Glavni tajnik:
Juvan I. r.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih merjascev.

P. n. člani bodo dobili iz plemenskih vzrejalšč c. k. kmetijske družbe po meri sredstev, ki so na razpolago, subvencijske merjasce, če bodo poslali pravilno izpolnjene reverze s 30 K za vsakega merjasca potom naših podružnic najpozneje do 15. marca t. l.

Prošnjiki morajo merjasce pravilno krmiti in gojiti, vpisovati vsak skok in oddajati merjasca za malo odškodnino (ne nad 50 v) tudi za druge prasice na razpolago.

Za merjasca jamčijo, dokler ni star popolnoma 2 leti, na kar preide popolnoma v njihovo last. Redoma se lahko nastavi v vsakem kraju le po en merjasce, če pa jih je potreba več, mora podružnica to potrditi.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih ovnov

koroske jezerske pasme.

Ovni se bodo oddajali, kolikor jih bo na razpolago, primernim planinskim rejam po 20 K.

Prošnjiki jih morajo pravilno in redno krmiti in gojiti, ter jih za malo odškodnino dajati tudi drugim rejam na razpolago.

Lastnik jamči za ovna, dokler ni star dveh let, nakar preide popolnoma v njegovo last.

Poslali so bodo najbrže v aprilu ali maju; naročnik mora plačati vožnino iz Solčave, postaja Železna Kaplja.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas

glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji.

S podporo visokega c. k. poljedelskega ministrstva je osrednjemu odboru tudi letos omogočeno oddajati izvirno rusko laneno seme po znižani ceni 42 v kilogram.

Naročila od štajerskih kmetovavcev sprejema, če se takoj in ob enem nakaže tudi denar, pisarna c. k. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, a jih ne izvršuje obratno, ampak kadar jih je več skupaj.

Če se potrebuje manj ko 5 kg, naj se ob enem naroči tudi za kakega soseda.

Prosimo za točni naslov, pošto in železniško postajo.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe.

Več in boljše hrane vinski trti.

Ob trgatvi in pri drugih vinogradnih opravilih jemljeno v obliki grozdja, rožja in mladja zemlji tiste hranilne snovi, ki jih je trs srkal iz nje; ob času gnojenja pa ji zopet dajemo hranilne snovi v gnojilih nazaj. To jemanje in dajanje bi moralo biti v pravilnem razmerju. Kjer koli se mnogo več vzame, ko da, tam ni v kratkem kaj več jemati in tam se tudi lahko opazuje leto za letom vedno večje popuščenje v rasti in rodovitnosti. Kdor hoče trajno dobivati pridelke iz zemlje, ta je naj ne molze samo, ampak naj ji tudi da, kar potrebuje, kajti zemlja je le dotlej rodovitna, dokler je v močnem t. l. gnojnem stanu in kakor velja to pravilo n. pr. poljedelcu, tako ga tembolj mora vpoštevati vinogradnik, ki je imel razmeroma mnogo več truda in stroškov pri napravi novih nasadov.

Marsikateri se čudi, da mu trta pojema v rasti, ko se je vendar prva leta tako krepko razvijala, ne pomisli pa, da ji je pač večinoma preveč nalagal, a jo premalo zalagal in na ta način zemljo izsesaval.

Vinograd potrebuje precej gnoja in le z zadostnim gnojenjem lahko povečamo in zboljšamo njegove pridelke.

Poglavitno gnojilo za vinsko trto je in ostane dober hlevski gnoj, kajti z njim ne vračamo zemlji le hranilne snovi, ampak z njim spravimo v zemljo tudi nebroj nevidno malih življenjskih bitij, ki jih imenujemo bakterije, katere zelo ugodno vplivajo na svojstva zemlje. S hlevskim gnojem pomnožimo zemlji črno prst ali sprstenino, katera rahlja in greje težke, hladne zemlje ter prepreči skorjo na njihovem površju, prerahle, suši podvržene zemlje pa veže, da laže obdržé potrebno vlago.

Kjer primanjkuje hlevskega gnoja, tam bi se dal ta zemljo zboljšujoči učinek približno doseči tudi s kompostom narejenim, iz šote in človečjaka, ter tudi z zelenim gnojenjem, ki obstoji v tem, da se med trte posejejo zračni dušik nabirajoče rastline, kakor razne detelje, graholka in dr., katere je potem o pravem času podkopati.

Vendar gre prednost hlevskemu gnoju in ker je vsled svojega ugodnega vpliva na svojstva zemlje tako nenadomestljiv, je pač potreba njega produkcijo zvišati. Kako bi se dalo to doseči? Pred vsem se praša, ali bi se ne dala s primernim gnojenjem in umnejšo oskrbo naša travišča zboljšati tako, da bi donasala več in boljše krme in bi se vsled tega lahko boljše krmilo več živine, ki je ravno producent gnoja. Da, malo je pri nas travnikov in paš, o katerih bi se lahko trdilo, da jih ni mogoče še zboljšati. Raba umetnih gnojil (n. pr. 1 do 1½ g 40 odstotne kalijeve soli in pa 3 do 4 g Tomasove žlindre na oral) se pri traviščih prav dobro obnese in plača, istotako navazanje gnojnice, vlaka s travniško brano, oziroma obličem ali pa grabljanje spomladi z železnimi grabljami. Tudi s prenavljanjem ter s posetvijo v zvezi z rabo umetnih gnojil se dosežejo prav lepi uspehi. Mnogo travišč bi se še dalo zboljšati z drenažo t. j. z izsuševanjem. Cim temeljiteje si zboljšamo travišča, tem več in boljše krme bomo pridelali, tem laže več živine redili in si več gnoja pripravili.

Nadalje bi se produkcija gnoja lahko zvišala z napravo novih travišč in deteljišč, kar bi bilo pri sedanjih razmerah prav priporočljivo.

Tudi z nakupom „močnih“ krmil bi se posebno v časih, ko gre za krmo trda, ne le laže preredita živina, ampak bi se tudi produkcija in kakovost gnoja zdatno pomnožili, kajti pretežna večina v „močnih“ krmilih se nahajajočih, rastlinskih, hranilnih snovi preide itak v gnoj. V mnogih slučajih bi bilo torej bolj pametno kupovati „močna“ krmila, ko pa umetna gnojila.

Hlevski gnoj bi pa tudi več zalegel, če bi se z njim pravilno ravnalo na gnojiščih in ako bi bila gnojišča umno urejena. Tam, kjer dež izpira gnoj, izgubi mnogo vrednosti. Treba ga je torej pred izpiranjem obvarovati in večkrat z zemljo pokriti. Zemlja zabranjuje izhlapevanje dragocenega dušika in sušenje gnoja. Razen tega je treba gnojnico primerno zbirati, ne pa puščati, da odteka v cestne jarke in potoke.

Četudi je hlevski gnoj, kakor rečeno, za vinograde glavno gnojilo, bo še vendar poleg tega v mnogih slučajih potrebno in zelo priporočljivo rabiti tudi umetna gnojila, kajti z njimi lahko uravnamo učinke hlevskega gnoja, ako postanejo preveč enostranski, to se pravi, z njimi lahko nadomeščamo ono, kar hlevskemu gnoju manjka, z njimi torej lahko pospešujemo rast ali pa rodovitnost, pa tudi, če je treba, oboje.

Umetna gnojila naj bi naročali kmetovanci skupno, bodisi potom podružnic ali pa potom rajfajznovk, da dobé zanesljivo blago po primerni ceni v roke; kajti naročanje pri potujočih, neznanih agentih je že marsikoga grdo izplačalo. Najboljše je pokazati takim vsiljivcem vrata.

O rabi umetnih gnojil v vinogradih daje Belletov „Viničarjev kašipot“ dobra navodila in se je tudi o tem predmetu v „Gospodarskem Glasniku“ že mnogo razpravljalo, tako n. pr. tudi v 2. in 20. številki lanskega letnika.

Ta spis ima bolj namen opozoriti vinogradnike na to, kako je zvišati produkcijo in kakovost hlevskega gnoja. Zupanc.

O pridelovanju cikoriije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko.

Napisal Dr. Julij Olschowy, plačani docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent za rastlinarstvo v c. k. poljedelskem ministrstvu.

(Dalje.)

Steblo, ki postane precej visoko, ima široke, gladke ali kvečjemu zelo malo in slabo zobčaste liste, ki postajajo proti vrhu vedno bolj majhni. Ob koreninah prvoletnih rastlin se nahajajo jajčasti ali podolgovati listi z gladkim robom, med katerimi imajo zunanji širok nastavek.

Ob stebelu, ki ni ravno zelo vejčasto ali košato, sede glavice, ki nimajo mnogo cvetov, navadno po dve in dve skupaj. Te glavice se odprejo zgodaj jutraj, po Warnstorffu in Kernerju med 6. in 7. uro, po Linneju ob 5., po Fruwirthu pa med peto in šesto uro; zapro se ali ovenejo navadno popoldne med 2. in 3. uro. Če je vreme deževno, se odpiranje in zapiranje zakasni navadno za 1 do 2 uri. V začetku se odpirajo glavice v smeri od spodaj proti vrhu, pozneje pa ne več tako redno. Da se kako steblo popolnoma razcvete, za to je treba po Fruwirthu 25 do 32 dni. Prašniki so v vsakem cvetu zraščeni v cev, skozi katero se, kako uro potem, ko je cvet odprt, porineta pestiča. Prašniki spuste svoj prah še v zaprtem cvetu in še predno so se pokazale zareze pestiča (protandrična dihogamija). Na notranji strani pestičev se nahajajo zareze, na zunanji pa lasje, katerih se prime, ko lezejo iz cveta, nekoliko prahu, ki je padel s prašnikov. Ko pridejo iz cveta, se pestiči najprej nekoliko raztegnejo, pozneje pa zvijejo v kolač. V prvem štadiju lahko oddajo prah žuželkam, ki pridejo na cvete, v drugem pa je dana možnost, da pridejo zareze pestičev v dotiko s prahom. Prašniki so beli, poliedrični in opremljeni z ostrimi bradavicami. Poprečno so, kakor je našel Fruwirth, v dveh smereh izmerjeni veliki 0,0378—0,0432 in 0,0432 do 0,0486 mm. Na dnu pestiča se nahaja obroč, ki izloča med in tako vabi žuželke na rastlino.

Eksistenca protandrične dihogamije kaže na tujo oploditev. Fruwirthove raziskave so pokazale, da ne ustvarijo niti glavice, niti stranske vejice, niti cele osi, če jih popolnoma zapremo, nobenega ploda. Ta učenjak je na dalje tudi našel,

da se sad niti tedaj ne nastavi, če se kak cvet umetno oprashi s prahom iz cveta iste glavice, vendar pa se mu njegovi poskusi, ki jih je delal v ta namen, ne zdijo popolnoma zanesljivi, ker je bilo ob onem času zelo deževno vreme. Brez oprashitve pa se pri cikoriiji, kakor so pokazali poskusi Ostenfelda in Raunkiaenja, ne ustvarijo sadovi brez semenja. Tudi posamezne regije iste rastline se pri naravni oprashitvi ne oplodijo v enaki meri, ker se na gornjem delu osi in na koncih stranskih poganjkov, ki poženejo cvete relativno pozneje, nastavi manj plodov ko na srednjih glavicah. Med žuželke, ki posredujejo pri oploditvi cikoriije, spadajo po Fruwirthu v prvi vrsti čebele, nadalje pa razne žuželke iz vrste *Halictus*, razne muhe in keber *Malachius bipustulatus F.*

Fosilni ostanki košnic in cikoriij: Vkljub naravnost velikanski množini raznovrstnih košnic so se do sedaj našli le nekateri, in še ti zelo neznatni, ostanki fosilnih košnic. Kar imamo, to so samo fosilni listi in sadovi, najdeni v mijocenu in deloma tudi v poznejših epohah. Razne preiskave teh ostankov so pokazale možnost, da so v davnih časih vrste *Bidentites Heer*, *Hyoserites Ellingsh.*, *Hieracites Sap.*, *Cypselites Heer*, *Silphidium Massal* in *Parthenites Sap.* bile zastopane z enim ali dvema rodovoma. O eksistenci cikoriije v prejšnjih formacijah ne vemo nič zanesljivega. Zadoščati nam mora samodejstvo, da so nekateri fosilni sadovi vrste *Cypselites* nekoliko podobni sadu današnje cikoriije.

Pokolenje: a) Endivija. De Candolle je iz kraja mislil, da izhaja ta rastlina iz vrste *Cichorium Cosmia*, neke vrste cikoriije, ki raste v Vzhodnji Indiji. To mnenje pa so prevrgli angloindijski rastlinarji s tem, da so opozorili na dejstvo, da se imenovana rastlina v Indiji sadi. Pozneje so De Visiani, Schultz, Webb in Boissier dokazali, da so sajene endivije varietete vrste *Cichorium divaricatum Schousboe* (*Cichorium pumilum Jacquin*), ki se nahaja po vsem ozemlju Sredozemskega morja, od Madejre (Lowe), Marokka (Ball) in Algerije (Munby) tje do Palestine (Boissier) in Turkestana (Bunge). Kakor zatrjuje De Candolle, je ta rastlina na otokih Sredozemskega morja in na Grškem zelo razširjena.

b) Divja cikoriija: O postanku in prvotni domovini te vrste ne vemo prav nič zanesljivega.

c) Požlahtnjena cikoriija. Ta vrsta je nastala s požlahtnitvijo iz divje cikoriije. Kedaj se je ta sprememba izvršila, ni znano. Pač pa lahko domnevamo, da se je divja cikoriija začela saditi in žlahtniti na koncu osemnajstega stoletja, ko je država začela omejevati zavživanje prave kave in so ljudje začeli v cikoriiji iskati za njo nadomestka. Razne razmere, v katerih se je cikoriija sadila, so kakor pri sladkorovi pesi, tudi pri njej povzročile postanek raznih vrst.

Kulturna zgodovina: Iz spisov starih Grkov in Rimljanov izhaja, da so že v starem veku znali rabiti endivijo in cikoriijo. Teofrast, učeneec velikega Aristotela, je že poznal razne vrste cikoriije in jih je okoli leta 320. pr. Kr. opisal. Varro (116—27 pred Kr.) imenuje endivijo „herba, quae vocatur serris“ in poroča, da se ta rastlina sadi tudi za gosi, da pa se gosi ne poženejo na njivo, ker bi potem popasle toliko endivije, da bi umrle. Virgilij in Horacij sta se v svojih spisih tudi pečala s cikoriijo. Prvi jo imenuje *intubum*, drugi *cichoreum*. Columella, rimski pisatelj, ki je živel nekako v sredi prvega stoletja po Kristusu, omenja cikoriijo kot „genus intubi quod aëpis graeci appellant“ in povdarja, da je dobra za prenapolnjene želodce. Tudi Plinij starejši, sodobnik Columellae, je bil prijatelj cikoriije. Ob njegovem času se je imenovala divja cikoriija v Italiji *ambula*, v Egiptu pa *cichorium*, dočim je bila vrtna znana po imenu *seris*. Dioskurid (okoli leta 60. po Kr.) rimski vojaški zdravnik, omenja cikoriijo kot zdravilno rastlino. On je razlikoval divjo (*πικρία* ali *κικώριον*) in pitomo, kateri je prišteval vrsto s širokimi listi (*Ἐπιδαμωδέστερος*) in z ozkimi listi in bridkim okusom. Magijci so zatrjevali, da postane oni, ki se namaže z olivnim oljem in sokom ene cele rastline, lepši in da svoje želje laže doseže. Z ozirom na številne dobre lastnosti so imenovali pitomo cikoriijo *chreston*, porabno, koristno, tudi *pankraton*, vse ovladajočo, dočim je bilo divji ime *hedyppois*, prijetno, sladko dišeča. Tudi v poznejših časih so se zelo zanimali za cikoriijo. V 4. stol. po Kr. je pisal Palladij, da

se seje cikoriija v oktobru in da ji prija vlažna in rahla zemlja; imenoval jo je *intybum*. Geoponika, zbirka zapiskov, najbrže iz 10. stol. po Kr., izvleček iz grških in rimskih pisateljev, pripoveduje o cikoriiji, da je na jesihu pripravljena zelo zdrava za želodec, da ozdravi razne bolezni in varuje pred zobobolom tistega, „ki prvi dan po polni luni prišeže, da ne bo nikdar jedel ne cikoriije ne konjskega mesa“. Kakor Grki in Rimljani, tako so tudi stari Germani zavživali cikoriijo pri jedeh.

V srednjem veku je mnogo pripomogel Karl Veliki, da so se ljudje s cikoriijo seznanili in da se je razširila; sprejel jo je namreč med one njivske in vrstne rastline, ki bi se naj sadile po njegovih posestvih. V tem zapisku se imenuje cikoriija po nemško „Hindeläufte“, po latinsko *intubus*.

Kako zelo so cikoriijo cenili tudi v poznejših časih, to izhaja iz dejstva, da jo je Antonio Ribera leta 1560 prenesel v Peru, kjer so jo nasadili skupno s prvimi olivami, figami, granatami in oranžami, ki so jih uvedli iz stare domovine.

V 17. stoletju je prišla v Evropo kava in od tega časa naprej je usoda cikoriije neločljivo spojena z usodo kave. Kavo je prinesel leta 1664 Merville prvi in sicer najprej na Francosko. Okoli leta 1670 je prodrla v Nemčijo in pozneje tudi v druge evropske dežele. Leta 1744 pa je bila kava še tako zelo draga, da je veljala za slaščico in da so jo lahko pili le po nemških dvorih in drugih, najbolj bogatih hišah. V širše sloje se je razširila šele dve ali tri desetletja pozneje, ko je postala primerno cenejša. Da so ljudje tako splošno začeli piti kavo, to je pruskega kralja Fridrika II. navdajalo z nevoljo, ker je videl, kako velike vsote se tratijo s tem. V odloku, ki ga je poslal 13. septembra 1779 stanovom Spodnje Pomorske, je povdarjal, da je bil sam v mladosti vzrejen le s pivovo juho, ki je mnogo bolj zdrava in zato se lahko ljudje še poslej vzrejujejo z njo. Da bi onemogočil pitje kave v nižjih slojih, je Fridrik leta 1781 osnoval državne pražarnice za kavo, v katerih je moral razen plemstva, duhovščine in visokih uradnikov, vsakdo dati pražiti svojo kavo in za to plačati visoke pristojbine. Zgledu Fridrika je kmalu sledil volilni knez hanoverski, Jurij III., ki je trgovino s kavo omejil samo na mesta in prepovedal, da bi se prodajala kava v manjših kvantitetah ko po 1 funt naenkrat. Vsled teh in enakih odredb je moralo prebivavstvo, posebno pa ubožnejše, zavživanje kave popolnoma opustiti ali vsaj izdatno omejiti, kar je bilo zanj tem bolj težavno, ker se je že popolnoma navadilo nanj in in jemalo kavo namesto kakega drugega, prej običajnega zajutрка (jutranje juhe, pivove juhe, ovsenega močnika i. t. d.). Ta odredba pa je ob enem tudi povzročila, da so si ljudje poiskali sredstvo, s katerim bi kavo nadomestili ali vsaj napravili cenejšo. In tako sredstvo so našli v cikoriiji, katere korenino so že leta 1690 na Holandskem rabili kot dodatek kavi, ki pa ji po drugih krajih niso posvetili posebne pozornosti.

Umetnost in znanje, kako se lahko iz cikoriijine korenine naredi nadomestek za kavo, je prinesel leta 1770 van Ljer v Pariz. V večjih množinah pa sta kavo iz cikoriije izdelovala na Francoskem najprej dva zdravnik, Harpony in Brunau v Sessinezu, ki sta to kavo pošiljala tudi v Nemčijo. V Nemčiji sami se je cikoriija žgala že v sredi osemnajstega stoletja v krajih ob severnem pobočju Harca, vendar ne ravno v velikih množinah. Na veliko so začeli izdelovati kavo iz cikoriije šele okoli leta 1790 trgovci v Braunschweigiji in na Magdeburškem. V času od leta 1790 do 1797 je nastalo, ker so bile zahteve po cikoriiji vedno večje, veliko število fabrik, ki so lahko spravile že velike množine cikoriije v svet. Roko v roki z zvišano porabo in pridelovanjem cikoriijine kave pa je napredovalo seveda tudi pridelovanje cikoriije. Močno se je povzdignilo pridelovanje cikoriije še pozneje, ko je Napoleon I. zaprl evropsko celino, ker je vsled tega pristna kava postala tako draga, da si jo je le malokdo lahko privoščil. Cikoriijina kava, ki je bila dotlej le pridatek kavi, je postala sedaj nje nadomestek in to je pridelovanje cikoriije seveda še bolj povzdignilo.

Ko se je začela pristni ali pravi kavi pridajati cikoriija, so ljudje začeli (a samo oni, ki niso mohamedanske vere) dodajati tudi mleko in sladkor; ko so začeli piti samo cikoriijo, so doda-

jali mleko in sladkor seveda še v večji meri in končno so to navado prenesli tudi na čisto kavo, vsled česar se je poraba mleka izredno povečala.

Pride še.

Znižana voznina za živino, ki gre na planše.

Ena največjih ovir, da kmetje, ki imajo svoje kmetije po dolinah, ne morejo v dovoljni meri izrabiti svojih planš, ki jih imajo v gorah, tiči v tem, da je voznina vsled dolge poti in visokih železniških tarifov tako draga, da ni mogoče govoriti o dobičku pri paši. Zato mnogi živinorejci ne pošljejo svoje živine na lastno planšo, ampak na tujo, ki jo vzamejo v najem ali večkrat tudi kupijo, da bi na ta način ustvarili za svojo živinorejo potrebno podlago. Da postane spravljanje živine na planše cenejše, dajejo švicarske železnice že par let znižano voznino na ta način, da odpemijo živino, ki gre na planše, kot brzo blago in dajo 40% popusta od navadne voznine. To pa zaradi tega, ker so spoznali, da se živinoreja s tem pospešuje in žiri.

Da bi tudi za avstrijske dežele pridobil enako ugodnost, je O. O. štajerske c. k. kmetijske družbe sklenil c. k. železniškemu ministrstvu predložiti primerno prošnjo in c. k. poljedelsko ministrstvo naprositi, naj to prošnjo podpre. Železniško ministrstvo je vso stvar vzelo v pretres ter naročilo c. k. ravnateljstvu državnih železnic v Inomestu, Lincu in Beljaku, naj za prevoz živine, ki gre na planinske paše in planše, od slučaja doslučaja dovoli 50% popusta normalnih na progah c. k. državnih železnic, ki gredo skozi vojvodino Štajersko, vedno pa s tem pogojem, da morajo zadevne prošnje biti priporočene ali od O. O., ali od posameznih Zvez raznih živinorejskih zadrug ali pa od pristojne politične oblasti. Nato bodo prošnji dobili nakaznice za znižano voznino od ravnateljstva državnih železnic.

Ta odredba c. k. vlade bo gotovo zadovoljila vse kmetske sloje, a tudi konzumenti so lahko z njo zadovoljni, saj je eno izmed onih sredstev, ki pomagajo pri kvalitativni in kvantitativni povzdigi naše živinoreje.

Zborovanja podružnic.

Sv. Jakob v Slov. gor. (Potovalno zborovanje kmetijske podružnice v Št. Ilju v Slov. gor.). Šentiljska podružnica vabi na potovalno zborovanje, ki se vrši v nedeljo, 10. marca t. l. ob 1/2 3. uri popoldne v gostilni gospoda Matije Pekarja pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Na tem zborovanju bo govoril deželni nadzornik za živinorejo, gospod Martin Jelovšek, o reji, oskrbi, krmljenju in negovanju svinj. Razen tega se bo še izžrebalo razno kmetijsko orodje. K prav številni udeležbi vabi načelstvo podružnice.

Kmetijska podružnica v Šmarji pri Jelšah ima v nedeljo dne 10. marca t. l. ob 3. uri popoldne v Hotelu Habjan svoj občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo o delovanju. 2. Letni račun za 1911. 3. Volitev zastopnika za občni zbor c. k. kmetijske družbe v Gradcu. 4. Volitev enega odbornika. 5. Predavanje o kmetijstvu; govori gospod ravnatelj Bellé. 6. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi predsednik M. Skale.

Pilštanj. Kozjanska kmetijska podružnica priredi v nedeljo dne 10. marca t. l. dve poučni zborovanji in sicer ob 8. uri zjutraj v šolskem splotju na Pilštanju, ob 12. uri pa v šolskem splotju na Provorju. Pri obeh bo predaval kmetijski potovalni učitelj gospod Goričan. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Jurij v Slov. gor. Kmetijska podružnica ima v nedeljo dne 10. marca 1912 po rani službi božji v gostilni gospoda Fr. Krajncu gospodarsko zborovanje. Predaval bode deželni inšpektor za živinorejo gospod Martin Jelovšek. Vsi, ki se zanimajo za povzdigo živinoreje, naj pridejo na shod.

Iz podružnic.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Zapisnik o občnem zboru tukajšnje kmetijske podružnice, ki se je vršil dne 4. februarja 1912 v prostorih gosp. Fr. Mikla. Vsled skrajno neugodnega vremena ni bila udeležba velika. Načelnik podružnice, gosp. nadučitelj Janko Žunkovič, je poročal o delovanju podružnice v preteklem letu. Podružnica je v prvi vrsti protestirala proti nameravani zgradbi električnega kanala. Gospod načelnik in par udov je bilo navzočih pri

cenitvi posestev, po katerih bi se naj kopal kanal. Zahtevali so, naj se cenijo zemljišča tako, da ne bodo imeli posestniki vsled zgradbe kanala nobene škode, ako bi mogoče vendar prišlo do zgradbe nepotrebne kanala. — Podružnica se poteguje tudi za splošno zavarovanje vseh vinogradov zoper točo. Ta predlog se je stavil lani na občnem zboru kmetijske družbe v Gradcu. Kmetijska družba je pozneje na to odgovorila, da ni bilo mogoče doseči deželne zavarovalnice za vinograde, da pa je stopila v zvezo z zavarovalnico „Wechselseitige“ v Gradcu. Ta zavarovalnica zavaruje vinograde, polja i. t. d. po zmernih cenah, zahteva pa, da mora biti zavarovanec njen ud, to se pravi, mora si dati pri njej zavarovati tudi kaj drugega. (n. pr. poslopje). Gospod načelnik poroča potem o podružničnem inventarju. Podružnica si je nabavila v preteklem letu zopet 4 nove trsne škropilnice, 2 nahrbtna žveplalnika in 1 ročni žveplalnik. Nakupila je v preteklem letu 3 vozove umetnih gnojil, nad 400 kg deteljnega in travnega semena, potrebni bakreni vitrijol in okoli 1000 kg otrob za polovično ceno. Preteklo leto je štela podružnica 75 udov. Dohodkov je bilo K 243.06, stroškov pa K 221.09, tako da še ostane prebitka K 21.97. Po tem poročilu so se vršile volitve novega odbora. Odborniki so sledeči gospodje: J. Žunkovič, nadučitelj; Franc Savec, posestnik; Peter Štepišnik, župan; Franc Rižner, župan; Jožef Kelenc, župan; Franc Prelog, župan; Ivan Murkovič, gostilničar; Šimon Belšak, župan; Franc Bezjak, župan; Franc Geč, župan; Jakob Klemenčič, posestnik; Ivan Čeh, učitelj. — Za odposlanca na občni zbor kmetijske družbe v Gradcu so bili izvoljeni gospodje J. Žunkovič, Franc Mikl in Franc Korpar. Nato so se stavili sledeči predlogi: 1. Kmetijska družba naj dela na to, da zavarovalnica „Wechselseitige“ opusti zahtevo, da mora biti dotičnik, kdor zavaruje pri njej svoj vinograd, že prej njen ud. 2. Kmetijska družba naj sklene, da se na kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. železnici poučuje tudi vinogradništvo. (Ta dva predloga se bodeta stavila na občnem zboru kmetijske družbe). 3. Podružnica naj priredi v tekočem letu skupni izlet. Dne 18. februarja 1912 se je odbor konstituiral sledeče: Gospod J. Žunkovič, načelnik; gospod J. Čeh, podnačelnik in tajnik; gospod Franc Savec, blagajnik. Ivan Čeh, tajnik.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici je od 18. do 15. decembra 1911 priredila knjigovodski tečaj pri Sv. Juriju, kojega se je udeležilo 10 udeležencev, med temi dve dekleti. Predavanje je vodil gospod tajnik Holz lahko umljivo in nadati se je, da se je s tem važnim predmetom ne samo pri udeležencih, ampak tudi splošno dosegel lep napredek. — Dne 31. decembra 1911 je priredila podružnica v šoli kmetijsko zborovanje, na katerem je predaval gospod Vičanski Škrlec res prav izborno o zboljšanju travnikov, o pomenu gnojil, kmetijskem druženju i. t. d. Kmetje so z zanimanjem sledili predavanju in upati je, da se bode tudi od mnogih porabil pouk o zboljšanju gospodarstva. Navzočih je bilo 78 kmetov. — Občni zbor je podružnica imela dne 21. januarja v gostilni Antona Divjaka pri Kapeli. Navzočih je bilo 43 udov. Gospod predsednik Breznik otvori ob določeni uri zborovanje ter pozdravi vse v imenu napredka kmečkega stanu zbrane. Poroča, da je podružnica priredila v minulemu letu 17 zborovanj, med temi tri občne zbere. Poprečno je bilo na vsakem predavanju 43 poslušavcev. Priredil se je tudi tečaj za kmetijsko knjigovodstvo, kar je zelo važno za kmetijstvo. Proti vinskemu davku je podružnica nabrala 1200 podpisov ter zapisnike odposlala na merodajno mesto. Izraža svojo misel, da je kmetska strokovna organizacija začeta, le samo vsak posameznik naj kot kmet stori svoji dolžnost. Za gospodom predsednikom poroča gospod tajnik Nemeč. Podružnica je minulo leto imela 174 udov. Prišlo je na podružnico 143, odposlalo se je 164 dopisov. Odborovih sej smo imeli troje, zborovanj 17, in sicer za živinorejo in travništvo 4, za živinozdravstvo 2, za sadjarstvo 1, za vinarstvo 7, za čebelarstvo 2, za kmetijsko knjigovodstvo 1 tridnevni tečaj. Denarnega prometa je bilo 1895.40 K. Račun z Zvezo gospodarskih zadrug znaša 1091.95 K, saldo 31. decembra 1911 za podružnico 119.15 K. Sprejela je podružnica v letu 1911 od družbe: Potovalnih učiteljev od družbe za 16 slučajev, oziroma 19 dni, 20 kg lanenega semena, 4 kg cikorijske, 181 kg deteljnega semena s subvencijo 180 K, 50 kg travnega semena, 72 sadnih drevese od deželne odbora, 1 travniško brano, 3 drevesne škropilnice, 2 žveplalnika, 3 požiralnikove cevi, 5 merjascev, 5 petelinov, 10 kokoši, 3 1/2 vagona umetnega gnoja, ustanovitev

stalnega skladišča v Radencih in Gornji Radgoni. V skladišču pri gospodu Korošaku pri Sv. Juriju se nabavljajo travno seme sklenc občni zbor z nadpolovično večino glasov v letu 1912 v množini 70 kg prodati po 65 v kilogram; naj se torej pridno kupuje. — V vseh treh letih pa je podružnica sprejela od družbe v vrednosti 2675 K. 3. Za gospodom tajnikom poroča gospod načelnik namesto odsotnega blagajnika o blagajniškem stanju podružnice. Dohodkov je bilo: 326 K 95 v; stroškov 303 K 95 v; gotovina 23 K. Gospoda A. Trstenjak in A. Divjak se izvolita za računsko pregledovavca; račune pregledata in jih potem zboru v odobrenje predložita. 4. Za nadaljnja tri leta se zopet izvoli za načelnika gospod Breznik; za tajnika gospod Nemeč; odbornika za Negovo gospoda Anton Trstenjak in Vinko Vreznik; za Sv. Petra gospod Franc Koroša; za Gornjo Radgono gospod Matija Kaučič; za Kapelo gospoda Jakob Zemljič in Franc Bračič; za Sv. Jurij gospoda Alojz Korošak in Karl Stramič ter načelnik in tajnik. 5. Za delegata na glavno skupščino v Gradcu se izvolita gospoda J. Breznik in Jakob Zemljič. 6. Po točki 4 govori tajnik kmetijske družbe Franc Holz. Svoje predavanje združuje z razgovori in stvarno razlaga potrebo o poznanju vrednosti svojega stanu v organizaciji. Poznanje vrednosti svojega dela je danes neobhodno potrebno! Kdor si ne zna zračunati svojega dela, ne bo nikdar mogel določati in vplivati na ceno svojim pridelkom; zato je znanje strokovne omike zelo potrebno. V dosego našega cilja pa nam naj bo samopomoč naša vodnica. K temu nam vsestransko pripomaga družba. Sicer ne more, da bi delila bogve kake podpore, vendar pa se po možnosti vsako leto mnogo pomaga. Pri tem pa ne bomo nevoščljivi svojcu, če kaj dobi. Namen družbe seveda ni, nam s podporami naše gospodarstvo vzdrževati, ampak v prvi vrsti le spodbujati k samopomoči. Velik pripomoček h gospodarskemu napredku je knjigovodstvo. Ne zapirajmo se torej gospodarskemu napredku, ker je za nas zelo potreben. Sicer je težka naša naloga proti lahki organizaciji drugih stanov, vendar nas to naj ne ovira, ampak stopajmo po začrtani poti vstrajno naprej. H koncu je govoril še gospod nadučitelj Cvetko, predsednik podružnice vučjevaške. Govornik predloži, da odvzame težka šolska bremena kmetom vsaj deloma država, osobito, ker ima država od dobrih šol tudi največ dobička. Ljudskošolskemu pouku se naj priklopi od 14. do 15. leta kmetijski nadaljevalni pouk in se naj poskrbi, da se tudi učiteljsko osebje primerno izobrazi. Zbor je predloge odobril z željo, da se na tem polju dela z vsemi močmi. 7. Za tem so sledila razna mnogoštevilna naročila in je še 31 udov vplačalo udnino. Gospod predsednik zaključi na to zborovanje z nado, da še v prihodnje doživimo več tako živahnih občnih zborov. — Odborova seja kmetijske podružnice se je vršila dne 26. januarja 1912 pri gospodu Jurkoviču v Okoslavcih z začetkom ob 10. uri predpoldne. Ker je bil razen dveh odbornikov cel odbor navzoč (sedem članov), je bila seja sklepčna. Obravnave: 1. Za blagajnika je bil izvoljen gospod Karl Stramič, veleposestnik v Dragotincih. 2. Predlogi za glavno skupščino: Na predlog gospoda tajnika se sklenejo predložiti glavni skupščini sledeči predlogi: a) Naj se da v prihodnje od države in dežele zadostna subvencija za nakup umetnih gnojil; živinoreja je svetovno življenjskega pomena, zboljšanje travnikov in pomnožitev boljše krme prvi pogoj za to; b) za drenažiranje travnikov se naj tudi posameznikom da 60% prispevka. V mnogih krajih se vsled zaostajanja kmetijskega napredka ne morejo ustanoviti vodne zadruge, pač pa se najdejo že posamezniki, ki se za to zanimajo a nimajo dovolj sredstev. S 60% podporo bi ta velevažna akcija za zboljšanje naših travnikov dobila privlačno silo, vzgledi bi vabili druge in doseglo bi se več ko sedaj; c) naj se ukrene, da kmetijska družba ne jemlje od grajščin merjascev, ker tam pridejo predrago ter se od kmetov dobijo mnogo ceneje. 3. Predavanja za prvo četrtletje: Za živinorejo se naj vzame v februarju gospod Vičanski Škrlec eno nedeljo po maši v Gornjo Radgono, popoldne v Radence. Za sadjarstvo in vinarstvo se naprosi gospod Pirstinger in sicer ob nedeljah po rani maši enkrat pri Negovi, enkrat pri Kapeli. Med tednom tri predavanja: pri Sv. Duhu, v Okoslavcih in v Policah. 4. Pomnožitev inventarja: travniška brana se nabavi za Gornjo Radgono, ako pride dovolj doneskov v blagajno. Posojilnice se naj naprosijo, da nas izdatneje podprejo. Prosi se naj za 2 drevesne škropilnice, 3 žveplalnice in požiralnikove cevi. 5. Sklene se prirediti dve kmetijski tomboli, žrebanja, ako kmetijska družba dovoli prispevek. 6. Račun z Zvezo gospodarskih zadrug se

vzame na znanje in se ima travino seme po mogočnosti hitro prodati. 7. V odlikovanje se predložita gospod Anton Trstenjak, kmet v Ivanjcih radi dolgoletnih zaslug pri živinoreji in gospod tajnik Nemeč, župan v Okoslavcih, za izredne zasluge pri podružnici. V odlikovanje za posle se predloži za nagrado Elizabeta Nedok, ki služi pri družini Zemljič na Paričjaku pri Kapeli že od 1. aprila 1871 nepretrgano in zvesto. 8. Za mostovne tehtnice v Radenci in Ivanjcih se naj ponovno prosi subvencije. Naročeni vagon galice prevzame v oskrbo gospod Franc Korosec, trgovec v Gornji Radgoni. Za vsak metriski stot dobi 1 K za privoz v skladišče od naročnikov. Kar ostane za detajliranje, splošno od kile 3 v, to je skupaj 4 v.

— **Sv. Jurij v Slov. gor.** Tukajšnja kmetijska podružnica je imela v nedeljo 7. januarja t. l. porani službi božji v gostilni gospoda Fr. Krajncu svoj letni občni zbor. 1. Podružnični predsednik, državni in deželni poslanec gospod Ivan Roškar prisrčno pozdravi vse zborovavce, posebej še gospoda Žebota iz Maribora; po tem še v daljšem govoru razpravlja razna gospodarska prašanja. 2. Za njim govori gospod Žebot o različnih gospodarskih točkah, za kar je dobil splošno odobravanje. 3. Na to sledi: a) poročilo tajnikovo in b) poročilo blagajnikovo. 4. Volitev: a) novega odbora in b) delegatov za 89. občni zbor kmetijske družbe štajerske. Pri 5. točki dnevnega reda se sprejmeta dva jako važna predloga za omenjeni občni zbor. Končno se izrazi pritožba proti uredništvu koledarja za kmetovavce, katerega je izdala družba ter se sklone tozadevna rezolucija. (Opomba uredništva. V tej zadevi bo dobila p. n. podružnica od koledarjevega uredništva primerno pojasnilo.)

— **Planina.** Tukajšnja podružnica je imela v nedeljo dne 28. januarja v prostorih bralnega društva svoj redni občni zbor, katerega se je lepo število občinstva udeležilo in tudi 16 novih udcv pristopilo. Za dobo treh let so izvoljeni v odbor sledeči gospodje: Franc Treffner, načelnik; Jože Span, podnačelnik; Miha Jazbinšek, blagajnik; Karl Span, tajnik. Odborniki gospodje: Anton Ribar, Janez Tisl, Florijan Pušnik, Franc Žibret, Jakob Pajk. Udje so naročili mnogo sadnega drevja, travnega in lanenega semena, dokaz, da znajo kmetje vpoštevati združeno delo. Žalibog je pomotoma potovalni učitelj izostal. Načelstvo.

— **Ivanjkovci.** Tukajšnje kmetijske podružnice občni zbor se je vršil v nedeljo, dne 11. februarja t. l. v gostilni gospoda Kralja z začetkom ob 3. uri popoldne. Načelnik pozdravi lepo število navzočih članov, posebej pa še gospoda inženira Zidanška, strokovnega učitelja na kmetijski šoli pri Sv. Juriju ob južni železnici. Nato poda poročilo o delovanju podružnice v letu 1911, kakor tudi računsko poročilo. Iz prvega posnamemo, da je imela podružnica 66 članov, da je imela 2 občna zbora, 1 odborovo sejo, bila zastopana pri glavni skupščini kmetijske družbe v Gradcu, na sestanku spodnještajerskih kmetijskih podružnic v Poljčanah ter pri okrajnem pomožnem odboru. Obravnalo se je 96 upravnih števil. Posredovala je za svoje člane pri dobavi umetnega gnojila, bakrene galice, raznega semena, sadnega drevja i. t. d. v skupni vrednosti okoli 3000 K. Posredovala je pri prodaji 196 hektolitrov vina od članov. Nastavil se je 1 subvencijski merjasec in 1 subvencijski bik v podružničnem okolišu. Vsi člani so dobili od deželnega odbora potom podružnice brezplačno poučno knjižico „Normalni sortiment jabolk in brushek za štajersko“. Trije člani so dobili subvencijsko seme. Podružnica je tudi dosegla, da napravi Zveza gospodarskih zadrug komisijsko zalogo umetnega gnojila v Ivanjkovcih. Dobila je podružnica kot subvencijo brezplačno 4 trsne škropilnice in 2 nahrbtna žveplalnika. Tako ima podružnica danes po preteku triletno dobo 2 požiralnikovi cevi, 1 travniško brano, 3 drevesne škropilnice, 8 vinogradniških škropilnic in 2 nahrbtna žveplalnika. Račun izkazuje K 252 82 prejemkov in K 201 50 izdatkov, torej preostanka K 51 32. Prvo poročilo se je vzelo na znanje, račune sta med zborovanjem pregledala izvoljena računsko pregledovalca gospoda Franc Simonič in Štefan Tnošek ter se potem od občnega zbora odobrili. Gospod inžiner Zidanšek je predaval o živinoreji s posebnim ozirom na svinjerejo ter svojo nalogo izvrstno rešil. Za delegata na glavno skupščino je bil izvoljen načelnik, g. Lovro Petovar. Za to skupščino je sklenila podružnica sledeče predloge: 1. Osrednji odbor naj deluje na to, da se otvori čim prej na kmetijski šoli pri Sv. Juriju ob južni železnici tudi pouk o vinogradništvu. 2. Osrednji odbor bi naj izvedel natančno rejoniranje vseh po-

družniških okolišev; glavni občni zbor naj sklone, da mora vsak biti član podružnice okoliša, v katerem stanuje ali kjer ima posestvo. 3. Kmetijska družba naj podpira kolikor najbolj mogoče akcijo za izpeljavo železnice Ljutomer—Ormož. Potem je sledila volitev načelnika ter odbora za prihodnjo triletno dobo. Za načelnika je bil soglasno spet izvoljen gospod Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanjkovcih, za odbornike deloma zopet, deloma na novo izvoljeni pa gospodje Bogša Alojz, posestnik v Mihalovcih, Kosi Alojz, posestnik v Stanovnem, Kosi Ivan, posestnik v Žerovincih, Pučko Ivan, posestnik in občinski predstojnik v Ivanjkovcih, Rajh Alojz, posestnik v Veličanih, Rajh Tomaž, posestnik v Veličanih, Simonič Franc, veleposestnik v Ivanjkovcih, Šijanec Ludovik, nadučitelj v Svetinjah. Izžrebalo se je potem med navzoče člane 19 komadov raznega orodja, in sicer drevesne žage in škarje ter trsne škarje. Pri slučajnostih se je vnel zelo živahen razgovor o raznih krajevnih zadevah, posebej se je še dognalo, za kaj naj podružnica to leto prosi pri osrednjem odboru. Z zahvalo gospodu predavatelju kakor vsem navzočim je končal načelnik ta lepo uspeli občni zbor.

— **Podružnica na Dobrni** je imela dne 2. februarja popoldne ob 3. uri v posojilniškem hotelu „Union“ svoj redni občni zbor. Zbralo se je za slabo vreme izvenredno veliko članov. Predsednik, gospod Frid. Kukovič, se v začetku spominja bivšega poljedelskega ministra, gospoda dra. Ebenhoča, ki je 30. januarja umrl. Tudi članov podružnice, ki jih je smrt pobrala, se spominja v gorkih besedah. Potem poda poročilo tajnika, ki je pokazalo, da je podružnica v pretečenem letu imela več odborovih sej, poučnih predavanj in razgovorov o kmečkih zadevah. Posebno je povdarjal, da je pašniška zadruga imela 15. novembra pod vodstvom gospoda Sima Galla na Šentjoških planinah obhod in se je ogledala za pašnike tako pripravna planina „Ojstrica“. Člani odbora se pozivljajo, da stopijo takoj s posestniki v razgovor zaradi kupčije. Poročilo tajnika se je vzelo hvaležno na znanje. Na to da predsednik po srčnem pozdravu ravnatelju gospodu Belletu besedo. On govori temeljito in jako jasno o sadjereji. Soglasna pohvala navzočih, posebno gospoda predsednika, naj mu bo malo plačilo za ves trud. Letos šteje podružnica 52 članov. Od sosedov se je do sedaj le malo oglasilo. Naša podružnica bi morala za veliki okoliš šteti najmanj 300 članov. Gospod Steiner iz Gorice je govoril o umnem gnojenju. Shod je vseskozi lepo prospel. Kakor čujemo, bo v hotelu „Union“ znanprej na razpolago tudi „Gospodarski Glasnik“.

— **Mala Nedelja.** Predavanja potovalnega učitelja gospoda Pirstingerja iz Gorne Radgone z dne 11. februarja t. l. se je udeležilo okoli 50 oseb. Razmeroma slabe udeležbe ni povzročilo slabo vreme, ne kaka druga slučajna neugodnost, iz česar nam je sklepati edino le to, da vlada med našimi kmetovavci malo zanimanja za sadjarstvo. Izražamo na tem mestu le željo, da se začne tudi pri nas tej važni kmetijski panogi posvečati pozornost kakoršna ona v resnici zasluži. Gospod predavatelj je opozarjal najprej na veliko važnost gospodarske združitve in tozadevni pomen c. k. kmetijske družbe. Nato je obširno razpravljal o važnejših točkah iz sadjarstva; popisal in razjasnil je napravo jam za saditev sadnega drevja, pravilno saditev, pravilno obrezovanje in nadaljnjo oskrbovanje; naglašal, da se naj sadi le malo a dobrih in za naše kraje primernih vrst i. t. d. Zborovanje je trajalo dve uri.

— **Kmetijska podružnica v Vučji vasi** je imela dne 4. februarja t. l. svoj 2. občni zbor. Prisotnih je bilo 50 kmetovavcev. Načelnik, gospod Cvetko, je po običajni otvoritvi dal na vedenje nekatere važne dopise od c. k. kmetijske družbe in druge aktualne stvari. Nato je poročal podrobno o podružničnem stanju in delovanju v letu 1911. Podružnica je štela 92 udov ter priredila skupaj 7 zborovanj, na katerih je bila povprečna udeležba 46. Udje so si naročevali po znižani ceni ali pot subvenciji razno blago: bakreno galico, deteljno, travno in laneno seme, živinsko sol, žveplo, trsne škropilnice „Austria“, 2 sadna mlina in kurja jajca salmodolske pasme. Brezplačno nam je naklonila družba poleg subvencije v denarju 2 drevesni škropilnici, 2 goltni cevi, 2 troakarja, 3 plemenske peteline in 3 kokoši. En ud si je naročil subvencioniranega bika pingavske pasme. Ako še poleg subvencij in omenjenih darov vzamemo v poštev vsakokratno minimalno nagrado strokovnemu predavatelju, tedaj smemo trditi, da smo prejeli od c. k. kmetijske družbe več ko dvakrat toliko, kolikor smo mi plačali z udnino (184 K) njej. Udje pa so se tudi pobrigali

za to in ono ter poizkušali hitro izkoristiti priliko, čim je bilo kaj njim ugajajočega razglašeno. Sedaj vedó že vsi, da ne kaže čakati in oklevati, češ, „bi ali ne bi“, ako si hoče kdo kaj naročiti; čisto se pripeti, da je dotično blago v par dneh ali tednih razvzeto in — ugodnost je splavala po Muri. Trije udje so v lanskem letu delali poskuse z umetnimi gnojili, ki so se kljub suši dobro obnesli. Pri tem se je pokazalo, da lahko žveplenokisli amonijak docela nadomešča razmeroma mnogo dražji čilski soliter. Enega uda nam je ugrabila smrt; bodi mu med soudu časten spomin! Načelnik je tudi izrazil nado, da nam bo okrajni zastop ljutomerski naklonil stalno izdatno vsakoletno, že v proračun postavljeno podporo, da nam bo mogoče potem znižati udnino morda na 2 K. S koncem lanskega leta se je namreč 20 udov bojda radi udnine (3 K), brez dvoma pa vsled pomanjkanja stanovske zavesti in neumevanja pomena in važnosti kmetijske organizacije izneverilo, a to luknjo so kmalu zapolnili zavedni, novi udje, ki jim ni treba v koleno vrtati, da bi hoteli sebi dobro. Kot predavatelji na zborovanjih so bili zastopani: gospod Pirstinger, gospod tajnik Holz, gospod dr. Olschowy in Vičanski Škerlec. Blagajnikovo poročilo kaže K 335 26 prejemkov in K 326 59 izdatkov, torej K 8 67 prebitka. Z blagovnim prometom vred je bilo vsega denarnega prometa K 1366 15. Za preglednika računa sta bila izvoljena uda Anton Slavič in Alojz Štuhec, ki sta našla vse v redu. Podružnični inventar izkazuje že: 1 decimalno tehtnico, 3 drevesne škropilnice, 1 trsno škropilnico, 4 troakarje, 4 goltni cevi, 1 žično ščet, 1 iduna-žagico in 2 travniški brani. Upamo, da bo podružnici kmalu dana možnost (v denarnem oziru), da si postavi v Bučecovcih mostno tehtnico; pričakuje se vsaj 500 K podpore, drugo bodo morale proti povračilu dodati na primeren način interesirane občine. Velikega pomena za podružnico bo tudi pošta v Bučecovcih, ki se bo skoraj gotovo ustanovila v tekočem letu. Celotno poročilo je sklenil načelnik z željo, naj deluje podružnica tudi v bodoče plodonosno za razvoj in prospeh naprednega kmetijstva. Zaupajmo si medsebojno in združujmo moči, da v lastno dobrobit dosežemo v lepi slogi to, česar ne more doseči posameznik! V delu je napredek in rešitev! Po teh poročilih je govoril gospod živinozdravnik Schmidt iz Ljutomera o reji in oskrbovanju (strežbi) domače živine ter o pogostih boleznih. Njegov govor — dasi nemški — je bil poljuden, poučen in večini prisotnih razumljiv. Za njim je govoril gospod potovalni učitelj Pirstinger, izborni in vrlo strokovnjaško, kakor vsakokrat: 1. O najvažnejšem, kar je potrebno znati vsakomur, zlasti sedaj na pomlad, iz sadjarstva; 2. o vinogradarstvu in sicer a) o ameriških podlagah, b) o legi in zemlji prikladnih žlahtnih trtah, c) o pravilni rezi ter d) o pomladnem delu v vinogradu. Navzoči so vzlic pozni uri poslušali do konca z velikim zanimanjem in nedvomno tudi — s pridom. Hvala predavatelju! za delegata na 89. občni zbor c. k. kmetijske družbe v Gradcu dne 27. in 28. marca sta bila na predlog gospoda Šantla izvoljena nadučitelj Cvetko in kmet Zemljič. Kmetijski koledar za leto 1912 je naročilo 20 udov, če izide v slovenskim jeziku. Prihodnje zborovanje se priredi v teku meseca marca; razen predavanja bo srečolov na razno praktično kmetijsko orodje. To bo kaj! Vabi vas, kmetovavci, in želi mnogoštevilnega odziva — pisec tega poročila.

Opozoritev.

— Opozarjamo na današnji inserat tvrčke „Merkur“, Peter Majdič v Celju. Ta vsega zaupanja vredna domača tvrčka nudi kmetovavcem pri nakupu umetnih gnojil posebne ugodnosti. Prodaja le pristna umetna gnojila, in posebno žlindro zvezdne znamke, ki zanesljivo najugodnejše učinkujejo na razvoj rastlin in donšajo gospodarjem mnogo haska.

Vposlano.

Tomaževa žlindra je danes najcenejše fosforjevo gnojilo. O priliki spomladnega gnojenja opozarjamo kmete na to, naj blagovolijo rabiti kot najcenejše in najbolj uspešno fosforjevo gnojilo Tomažovo žlindro (znamka „deteljica“). Pri gnojenju s Tomažovo žlindro se nam ni treba bati, da bi se kaj gnojila splavilo pregloboko, učinek se kaže celo še po 2 in 3 letih, kar je pri gnojenju travnikov in paš, deteljišč, sadovnjakov in vinogradov mnogo vredno. S Tomažovo žlindro se še tudi lahko gnoji v mesecih februarju in marcu na zeleno.

Prašanja in odgovori.

??

??

??

ZADRUGA.

Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca decembra 1911. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. novembra 1911	—	—	8,188.973	98	4,108.270	56	—	—
Promet decembra 1911	297.775	42	366.952	24	317.984	40	133.422	59
Skupaj	297.775	42	8,555.926	22	4,426.254	96	133.422	59
Proč vračila	—	—	297.775	42	133.422	59	—	—
Stanje dne 31. decembra 1911	—	—	8,258.150	80	4,292.832	37	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruge	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. novembra 1911	—	—	2.785	98	1,284.546	26	—	—
Promet decembra 1911	836	32	844	28	33.284	22	6.795	05
Skupaj	836	32	3.630	26	1,317.780	48	6.795	05
Proč vračila	—	—	836	32	6.795	05	—	—
Stanje dne 31. decembra 1911	—	—	2.798	94	1,310.985	43	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca decembra 1911 . . . . . K 1,116.134-65
 Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca decembra 1911 . . . . . " 41.709-87
 Stanje vseh vlog koncem decembra 1911 . . . . . " 8,260.944-74
 Stanje vsega kredita " 1911 . . . . . " 5,603.817-80
 Uvoz blaga v decembru 1911 . . . . . " 342.849-78
 Izvoz " " 1911 . . . . . " 170.499-93
 Skupni promet meseca decembra 1911 . . . . . " 513.349-71

Število pridruženih posojilnih društev koncem decembra 1911: 281.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem decembra 1911: 86.

II.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Poročila glede naročanja raznega semenja.

Zveza oddaja vsakovrstno semenje za naravno novih travnikov in paš, kakor tudi peso, semenje za zeleno krmo in žita.

Vrste in cene so navedene v zadnji številki „Gospodarskega Glasnika“ (15. februarja t.l.). Na zahtevo se tudi pošljejo vzorci žitnih semen in semen za zeleno krmo.

Cene, ki so navedene v omenjenem cenovniku, veljajo, razen pri pesi, samo do 15. marca t.l.

Od tega dne naprej lahko sprejemamo naročila le brez obveznosti za spremenjeno ceno, množino in čas dobave.

Zato nujno opozarjamo in prosimo svoje člane, naj nam pošljejo eventualna naročila pravočasno in ne šele v zadnjem trenutku pred setvijo.

2.

Cene za melasina močna krmila.

Ker so naše pogodbe, sklenjene za nizke cene, pri kraju, smo prisiljeni svoje cene nekoliko zvišati (od naših skladišč).

Zato ponujamo, dokler je kaj zaloge:

Za 100 kg

Melaso iz palmovega jedrčja in otrobov

št. IV . . . . . K 16-60

Melaso iz palmovega jedrčja št. I . . . . . " 17-60

in kokosa

št. II . . . . . " 17-80

Melaso z drožmi št. VI . . . . . " 18-90

Cene se razumejo od naših skladišč v Ljubnem, Gradcu in Račah, v 14 dnevih netto kassa brez

vreče, ki jo zaračunamo s 60 v in vzamemo za isti znesek nazaj, če se nam v 4 tednih dobro ohranjena vrne v Gradec na južni kolodvor.

Če se vzamejo polovični vagoni, damo popusta 10 v pri 100 kg. Če pa se vzamejo celi vagoni, veljajo sledeče cene:

Za 100 kg

Melasa iz palmovega jedrčja in otrobov

št. IV . . . . . K 15-70

Melasa iz palmovega jedrčja št. I . . . . . " 16-75

in kokosa

št. II . . . . . " 16-95

Melasa z drožmi št. VI . . . . . " 18-—

V tem slučaju se računa cena od tvornice v Brucku-Kiralyhidi in brez vreče. Razen tega damo, če se vzame 10.000 kg, pri 100 kg 20 v popusta.

Svojim članom svetujemo, naj nam pošljejo svoje ponudbe sedaj, ko še veljajo znižane vožne cene.

3.

Moka iz prg morskega semena.

Dokler je kaj zaloge, ponujamo moko iz prg morskega semena, svetlo, s 50% surove tolsče in surovega proteina z 1½% tolerance, 100 kg za 17 K 50 v, brutto za netto od Trsta ali Reke po naši izbi, ki se lahko takoj dostavi ali v rokih do maja t.l.

4.

Krompir za sajenje in namizni krompir

dobavljamo samo v celih vagonih franko za vse štajerske postaje pri takojšnjem naročilu. Za sedaj razpolagamo z naslednjimi vrstami: Woltmann, profesor Märcker.

III.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesenti obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca marca in aprila 1912.

Sejmi z rogatino: 7., 14., 21. in 28. marca in 4., 11., 18. in 25. aprila.

Sejmi z malo klavno živino: 1., 8., 15., 22. in 29. marca in 4., 12., 19. in 26. aprila.

Konjski sejem: 7. in 16. marca in 4. aprila.

Ponudbe:

L. Wrazfeld na Mesinčnem vrhu, pošta Podlehnik, odda 15 mesecev starega pingavskega bika in tri pingavske bikiče; prvi je star 3 mesece, drugi 2 meseca, tretji 4 tedne. Cena K 1-10 do K 1-20 kila.

Graščinska uprava Viktorja Freiherrja von Hessler-Herzingena v Groß-Lobmingu prodaja 7 čistoplemenskih bikov, starih od 15 do 24 mesecev, za zmerno ceno.

Jožef Stoiser, po domače Wiesenbauer v Brüngrabnu, pošta Sv. Andraž v Sausalu, prodaja 4 leta starega in 600 kg težkega muredolskega bika za 600 K.

Franc Schallhammer, mlinar v Tilmiču, pošta Lipnica, prodaja 2-3 letna vola, kakih 1000 kg težka, 100 kg za 104 K.

Jožef Fladerer v Hainfeldu, pošta Ilz, prodaja kravo s teletom, povrženim 3. februarja 1912, približno 550 kg težko, za 600 K.

Janez Küberl v Wundschuhu, prodaja zelo lepega 1¼ leta starega bernskega bika od dobre dojnice, težkega nad 400 kg, 100 kg za 95 K; tudi ga zamenja za brejo telico ali brejo mlado kravo.

Jožef Ornik, župan na Ptuj, prodaja 4 mesece starega montafonskega bikiča, povrženega od importirane montafonke.

Otto Haller-Haller v Kammernu, prodaja 2 muredolska bika; eden ima rodovniško številko 56, je star dve leti in 4 mesece, dober za skok, pleme, vlak in ježo, zemeljske barve, na vratu in repu črn, tipična muredolska pasma. Za glavo, vrat, život in hrbeč zasluži najboljšo noto, ravno tako za delo in porabnost. Cena za 1 kg žive teže 2 K. Drugi bik je dorastel 9. februarja 1912 prvo leto, je izbornega pokolenja, temne barve in čiste muredolske pasme; noge, križ in glava so posebno dobro razviti. Težak je 285 kg, kila žive teže stane K 1-80.

Fritz Schicher v Nestelbergu, pošta Groß-Klein, postaja Heimschuh, proda zaradi pomanjkanja prostora nad 600 kg težko kravo (Simmenthaler × Kuhländer), brez napake, dobro tudi za vprego; v maju bo povrgla tretje tele. Cena ji je 700 K.

Zadruga za vnovčevanje živine v Lebringu in okolici proda: pingavskega bika, 2½ leta starega, lepo raščene, že vprežnega, kakih 700 kg težkega in z državnim darilom premirane, za 700 K; brejo marijadvorsko telico, 350 kg težko, za 360 K. Oba se lahko ogledata pri Antonu Vollmannu v Gornjem Tilmiču. Nadalje več parov vprežnih volov razne velikosti. Vpraša se naj pri poslovodji zadruge Janezu Holzerju v Gralli pri Lipnici.

Osrednja zadruga za rejo in vnovčevanje živine v Mariboru, Stolna ulica 6, proda več lepih molznih krav in plemenskih bikov.

Kmetijska podružnica v Lonču proda več volov za pitanje, 100 kg po 90 do 92 K.

Matija Poglic v Dobrinju pri Žetalah, proda 2 napol pitana vola, težka približno 1000 kg, 100 kg za 90 K.

Jernej Pongračič v Dobrinju pri Žetalah proda dva pitana vola, težka približno 1000 kg za 840 K

Simon Potočnik v Čermožišah, pošta Žetale, proda dva napol pitana vola, težka približno 1000 kg, 100 kg za 84 K; dalje mladega napol pitane vola, težkega kakih 500 kg, za 100 kg 90 K.

Uprava kopališča Steinerhofs pri Kapfenbergu na Štajerskem, odda prasce, prašičke in prašičice križane pasme Yorkshire × žlahtna svinja; 1 kg žive teže stane 1 K 50 v.

Naročila:

Franc Reinisch v Osterwitzu, pošta Lonč, kupi 30 do 40 ovac.

F. Gross, graščina Brindhof, pošta Studenci pri Mariboru ob Dravi, kupi 10 montafonk.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pismeno drugače pogodili.

Tržna poročila.

Cena doželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje...	50	12	50	10	50	10	50	11	50	11	—	11	50
Ormož...	50	11	—	10	—	9	—	11	—	10	—	10	—
Gradec...	50	12	50	11	25	11	50	11	92	10	50	9	50
Ljubno...	50	12	35	11	35	11	70	11	20	11	20	—	—
Maribor...	50	12	—	10	50	10	25	10	75	11	—	10	50
Ptuj...	50	11	50	10	—	10	50	11	50	11	—	11	—
Inost...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—
Celovec...	50	11	11	10	47	—	—	10	46	11	27	—	—
Ljubljana...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd...	50	12	80	11	85	11	—	11	90	11	—	—	—
Dunaj...	50	12	10	10	52	10	58	10	40	9	60	—	—
Linc...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje...	50	11	—	16	—	3	—	2	40	3	—	3	50
Ormož...	50	11	—	10	—	5	—	4	—	3	—	2	80
Gradec...	50	12	—	—	—	3	15	3	07	2	55	2	15
Ljubno...	50	—	—	22	—	4	25	3	50	2	55	2	15
Maribor...	50	11	—	16	—	3	25	—	—	2	25	1	75
Ptuj...	50	11	50	14	38	3	50	3	—	3	20	2	40
Celovec...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem skrmne in slamo od 12. februarja do 18. februarja 1912. Pripeljalo se je 68 vozov s 1000 metriskimi stoti sena in 28 vozov s 399 metriskimi stoti slame; sejem je bil boljše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.50 do K 6.80, sladko od K 5.60 do K 7.—; ržena slama od K 4.80 do K 5.40; pšenična slama od K 4.60 do K 5.20, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K 4.— do K 4.60.

Sejem z rogato živino dne 22. februarja 1912. Prignalo se je 182 volov, 135 bikov, 151 krav, 3 žive teleta in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, — bikov, 20 krav, — telet; na Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav; Gornje Štajersko: 34 volov, 8 bikov, 16 krav, — telet; Trst: — vola, — bikov, 70 krav, — telet; Predarlberško: — volov, 16 bikov, 9 krav, — telet; Celovec: — volov, — bikov, — krav, — telet; Primorsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od 96.— do K K 104.— (izjemoma K 106.—), poltolsti od K 84.— do K 94.—, suhi od K 72.— do K 82.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave: tolste od K 74.— do K 84.—, poltolste od K 56.— do K 72.—, suhe od K 46.— do K 54.—; biki od K 74.— do K 92.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; črez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K 74.— do K 92.—

Sejem klavne živine dne 23. februarja 1912. Zaklana živina: 508 telet, 2224 svinj, 8 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.28 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.50; mlade svinje od K 1.42 do K 1.48; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.32 do K 1.42; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.40 do K 1.50; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.36 do K 1.44; mesne svinje od K 1.24 do K 1.40; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.24 do K 1.30; bosnjaške pitanske svinje, suhe od —.— do K —.—; ovce od K —.— do K —.—; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cena je stalna.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 5. marca v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni*.

Dne 6. marca v Kostrivnici**, okr. Rogatec; pri Sv. Petru pod Svetimi gorami**, okr. Kozje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 7. marca na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v mestu Gradcu (sejem z rogatino in konji).

Dne 8. marca v Pilšanuju**, okr. Kozje; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v mestu Gradcu (sejem z zaklano malo živino).

Dne 9. marca v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 11. marca na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica; v Kapelah**, okr. Brežice; v Vuhredu**, okr. Maribor; v Tilmiču**, okr. Lipnica; pri Sv. Jakobu**, okr. Laško; v Orehovcu**, okr. Brežice; pri Sv. Juriju ob Taboru**, okr. Vransko.

Dne 12. marca v Selnici ob Dravi**, okr. Maribor; pri Sv. Juriju ob juž. žel.**; okr. Celje; pri Sv. Lovrencu na Drav. polju**, okr. Ptuj; v Ljutomeru*; v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Ormožu (sejem s ščetinarji).

Dne 13. marca na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Vitanju**, okr. Konjice; v mestu Mariboru*; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 14. marca na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v mestu Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 15. marca v Arvežu (sejem z drobnico); v Zdolah**, okr. Brežice; v Rogatcu (sejem s ščetinarji).

Dne 16. marca v Brežicah (svinjski sejem); v Slovenjem Gradcu*.

Dne 17. marca v Cmureku**.

Dne 18. marca na Ptujski (Črni) gori*, okr. Ptuj; v Vidmu*, okr. Brežice; pri Sv. Križu pri Ljutomeru; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Središču**, okr. Ormož; v Cmureku**; v Podčetrtku**, okr. Kozje; na Rečici**, okr. Gornji Grad; v Trbovljah**, okr. Laško.

Dne 19. marca na Svičini, okr. Maribor; na Ptujski (Črni) gori, okr. Ptuj; v Ljubnem**, okr. Gornji Grad; v Ormožu (sejem s ščetinarji).

Dne 20. marca v Arvežu*; v Studencih*, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; v Oplotnici**, okr. Konjice; v Šmarju pri Jelšah*; v Zibiki**, okr. Šmarje pri Jelšah; pri Sv. Barbari v Halozah**, okr. Ormož; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Radgoni*; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 21. marca v Rogatcu**; na Zigrto-
vem**, okr. Kozje; pri Sv. Jedrti*, okr. Laško; v Pernovu**, okr. Celje; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v mestu Gradcu (svinjski sejem).

Dne 22. marca v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v mestu Gradcu (sejem z zaklano malo živino).

Dne 23. marca na Stari sveti gori**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem).

UGODNA PRILIKA

za gnojenje njiv in travnikov z neobhodno potrebnim hranilno snovjo. t. j. kalijem se nudi do 15. maja 1912 ker se

kajnit in kalijeva sol

prevažna z za

50% znižano vožnino

Omenjena gnojila dobavljajo vsi trgovci in tovarnarji za umetna gnojila kakor kmetijske zveze, zadruge in društva po določilih kalijevega sindikata. Pojasnila in poučne knjizice glede vseh umetnih gnojil se dobe brezplačno od 124—2

pomožnega urada za kmetijstvo
pri kalijevem sindikatu
Dunaj, VIII/2 Skodagasse 3.

TOMASOVA ŽLINDRA

zvezdne Stern Marke znamke

je po mnogoletnih preizkušnjah priznana zanesljivo učinkujoča in najcenejše fosforovo-kislo umetno gnojilo. Ta je letos posebno vsled znižane vožnine izdatno cenejša, kakor lansko leto. Kdor hoče po lanski hudi suši svoja polja in travnike okrepčati in osvežiti, naj rabi le

Tomasovo žlindro zvezdne znamke.

Tozadavna pojasnila in spise daje brezplačno ter sprejema naročila na cele vagone in na drobno

veletrgovina z železnino

Merkur Peter Majdič, Celje,

kjer je glavno zastopstvo in zaloga tvrdke Thomasphosphatfabriken Berlin.

116—6

Vposlano.

Pomladansko gnojenje. Koliko važnost polaga avstrijska vlada na gnojenje s kalijem, priča za 50% znižana tovornina, koja je dovolilo c. k. železniško ministarstvo kmetovavcem za vožnino kajnita in 40 odstotne kalijeve soli do 15 maja t. l. Kmetovavcem, ki se hočejo prepričati o blagodejnem vplivu dobro izvršenega gnojenja s kalijem, se nudi sedaj prilika omenjena gnojila dobiti zelo ceno. Po mnogih poskusih se je dognalo, da pride gnojenje s Tomaževo žlindro in s superfosfatom le takrat do popolne veljave, če se je gnojilo obenem tudi s kajnitom

ali 40 odstotno kalijevo soljo. Pri pomladanskem gnojenju pa je 40 do 42 odstotna kalijeve sol na vsak način bolj priporočljiva, nego kajnit; kajti kajnit se mora raztresti vsaj 8 do 4 tedne pred setvijo in se mora tudi podorati in zavleči, dočim se 40 odstotna sol lahko raztrese samo 1 teden pred setvo. Na deteljiskih in travnikih se sme kajnit le tako dolgo tresti, dokler rastline še niso začele rasti; pri poznejšem gnojenju se je treba posluževati 40 odstotne kalijeve soli. Poprečno se računa za 1 oral 300 kg kajnita, ozir. 100 kg 40 odstotne kalijeve soli; tako gnojenje ne poviša samo pridelkov, ampak zboljša tudi njih kakovost. Gnojenje s kalijevimi gnojili prepreči tudi poleganje, ter stori rastline trdnjše napram mrazu in suši.

Kdor škropi, beri

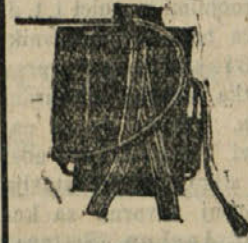
opis in cenovnik 1912.

Brezplačno se pošlje nova patentirana in postavno zavarovana

drevesna in trsna škropilnica.

J. Jessernigg, Stockerau III

Niže - Avstrijsko.

To so najboljše in v sedanjem času najbolj priljubljene škropilnice. Triletna realna garancija! Priporočene od štajerskega deželnega ravnatelja za vinarstvo in sadjarstvo, dra. A. Stieglerja. Odlikovane z zlatimi in srebrnimi državnimi kolajnami.

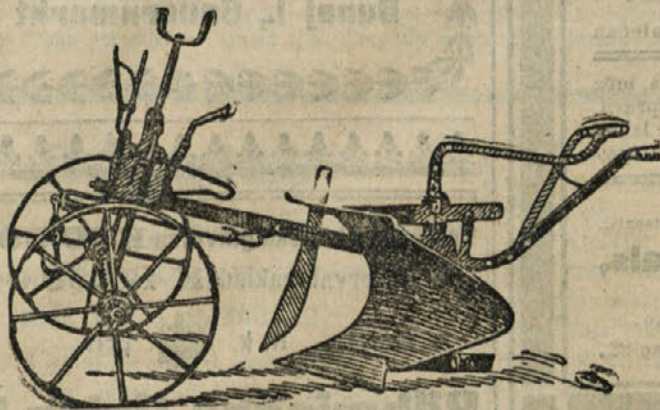
Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največje razširjatev.

Tvornica za kmetijske stroje in pluge

Jos. Kulterer

St. Veit an der Glan, Koroško

izdeluje kot specialiteto daleč znane pluge iz stisnjene jekla kakor **brabantske dvojnate in obratne pluge** s samodelnim držajem in vse vrste **preprostih in dvojnih plugov.**

Cenike zastoj.

90—W

Cenike zastoj.

Tovarna za gumijske izdelke „**Elbe**“
Dunaj, IX., Frankgasse 1.

Če potrebujete

frake za cepljenje trt, cevi za pretakanje vina, priprave za zatiranje peronospore

ali kake druge predmete iz gume, ne prezrite najcenejšega vira pri najtrpežnejših kakovostih.

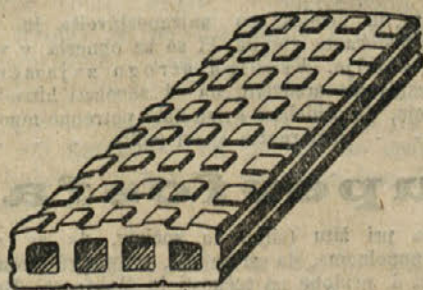
Navedena tovarna zalaga tudi Zvezo kmetijskih zadrug.

Naročila sprejema Zveza kmetijskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2, in tudi c. k. kmetijska družba v Gradcu, Stempfergasse 3.

103—24

Radgonske parne opekarne

oddajajo trpežno strešno opeko in grapasto votlo opeko za goveje hleve in svinjake.

Po dolgem premišljevanju in mnogih poskusih se nam je posrečilo napraviti iz žgane ilovice tlake za hleve, s katerimi lahko napravimo vzorne hlevske tlake. Ker površina teh plošč ni gladka, ampak razdeljena v male kocke, ni mogoče, da bi živini izpodrsavalo in po jarkih med temi kockami se lahko scalnica vedno odteka, vsled česar ostane stelja dalje suha in ohranjena.

Če primerjamo stroške za napravo lesenega tlaka in našega iz lončenih plošč, lončeni ni dražji, ako se oziramo na njegove velike prednosti in na trpežnost.

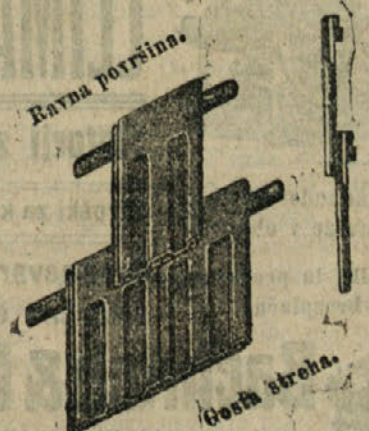
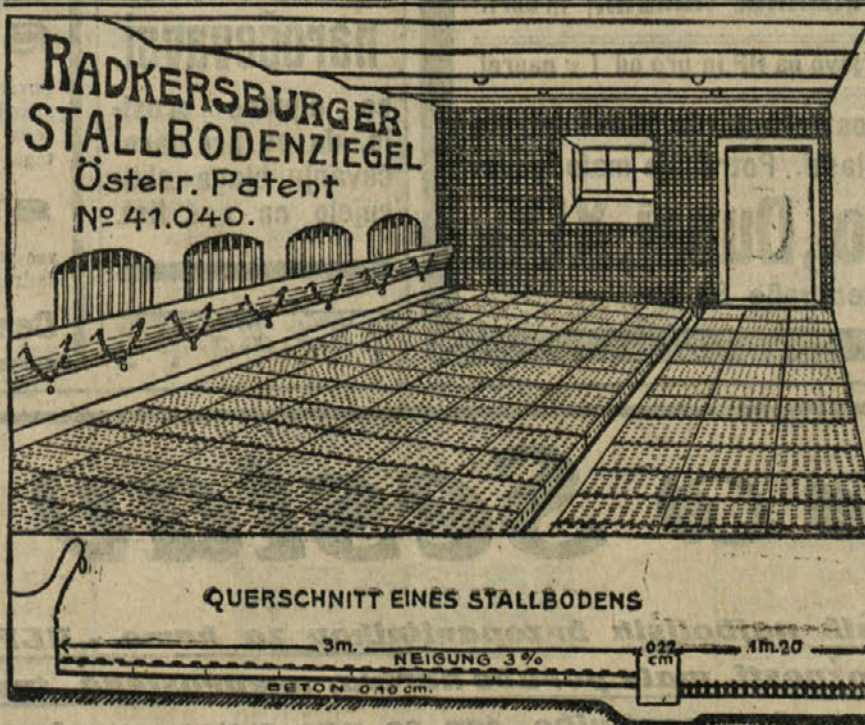
Kakor se vidi iz slike, se položijo te plošče na lahko podlago iz betona, ki je nagnjena $2\frac{1}{2}$ do 3% za govejo živino, 5 do 8% za svinjake.

Hlevski tlak iz gline je pripraven za vsak hlev, se lahko osnaži z malo vodo, le parkrat je treba potegniti z metlo, prihraniti se torej čas in material.

Na železniški vagon z 10 tonami se lahko naloži $150 m^2$ teh plošč. 1 komad : 5 kg. Na m^2 gre 15 plošč.

Vzorec in ponudbe so na razpolago.

Ravnateljstvo radgonskih opekaren v Radgoni.

Tlak iz takih lončenih plošč je mnogo toplejši od vsakega iz drugega materiala napravljenega, ker so plošče votle in prihaja vsled tega temperirani hlevski zrak v tlak, kar na eni strani blaži iz podlage prihajajočo mrzlotu in na ta način zabranjuje preveliko tvorjenje hlevske pare, na drugi strani pa te plošče, ker sta zrak in glina slaba prevodnika toplote, ne jemljejo živini telesne gorkote, kar je velikega zdravstvenega pomena.

Tam je gotovo smolika na spolovilih kriva kjer se

krave ne obrejšjo

ali zavržejo; sramnica je otečena in zadnjica pordečela in obložena s sluznato gnojnimi mozolci i. t. d. Pokličite se naj kolikor mogoče brzo živinodravnik, ki bo zvratil (zlečil) z „Bissulinom“ prav hitro. Če se začne takoj spočetka zdraviti, se ohrani lahko cel hlev pred okuženjem. Varuje pa se naj vsak pred ponarejanjem. Pravi „Bissulin“ nosi ime na zavitku. Brošurice s sliko, ki predstavlja bolezen, pošilja vsakomur zastoj tovarna za kemične izdelke H. Trommsdorff, Aachen. (Sestava: 0-25% socojodolovega živega srebra in mast.)

Dobra pitna voda podaljša življenje!

Iskanje in odpiranje vrelčin, vodovode stavi pod garancijo kot specialiteto:

Prva moravska tovarna za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorni dobarnik, Mähr.-Weiskirchen.

Izborna priporočila na razpolago. - Oglod na licu mesta zelo ceno.

181-24

Le Kometovi mlinci

so sedaj najboljši stroji za pripravljane mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (zrnjari) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (krota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

417/11-24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Titania

: kraljica posnemalnikov :

najpopolnejša in najprimernejša mlečna centrifuga.

Brez vratnega ali nožnega podložka, brez vrvice, brez krožnikov, brez popravil. Bobenčkovo vreteno visi, stroj se lahko snaži, sam avtomatično maže in ostro posname (do 0-02%).

Poslajte se na poskus. Prospekti zastoj. Iščejo se dobri zastopniki.

Titania-Werke, Wels,

Ober-Österreich.

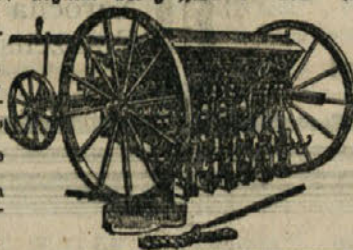
Glavno zastopništvo za Štajersko:

Franc Asen, Gradec, Mariengasse 22.

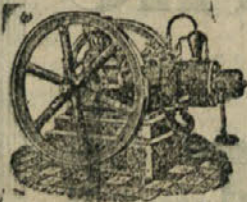
99-3

Mavfarthov sejalni stroj „AGRICOLA“ (Model 1912)

Najnovostnejša sestava. Močna konstrukcija. Enakomerna setev. Kultivatorji, brano, valji, kakor vse kmetijske stroje najsolidnejše in najboljše izvršitve izdelajo in

prodaja Ph. Mayfarth & Co., Dunaj III Frankfort o. M., Berlin, Paris. Katalog št. 82a z bogato vsebino zastoj in poštnine prosto. Iščejo se zastopniki. 70-5

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim tlakom.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Bachrich & Co., Dunaj, XIX₆

Heiligenstädterstraße 83 La.

397-12

Gospodje

naročevalci

se uljudno prosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Superfosfati

rudninski in živalski so najzanesljivejša in najcenejša fosfornata gnojila, ki so se obnesla v vseh vrstah zemlje. Vsebinska strogo zajamčena. Najzanesljivejše sredstvo, da si senožeti hitro spet opomorejo, da pridelana krma dobi potrebno množino fosfornatih snovi (soli).

Superfosfat

povzroča pri žitu (silju) in sočivju, da se zrnje razvije popolnoma, da vsi sadeži, torej tudi krompir, repa i. t. d. pridobé na tečnosti in žlahtnosti. Razen tega ponujajo amonijakove, kalijeve in solitne

superfosfate

vse tovarne za umetna gnojila, trgovci in kmetijske zadruge in kmetijske družbe :: :: :: 1-12

Centrala: PRAGA, Příkopí 17.

o o Sestav G o o

naših najboljših brzoparilnikov za krmo „ALFA“ prekaša vsled velike zmožnosti, male porabe kuriva, preprostega, trpežnega sestava i. t. d. vse druge brzoparilnike, ter se pač z vso pravico imenuje najboljši in najcenejši brzoparilnik. — Ceniki brezplačno! — Dopisuje se slovensko!

Delniška družba Alfa-Separator

Dunaj, XII₃, Wienerbergstraße Nr. 31.

398-10

